

Međunarodni sud za krivično gonjenje lica
odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T

Datum: 24. novembar 2011.

Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

Sekretar: g. John Hocking

Nalog od: 24. novembra 2011.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNI DOKUMENT

**NALOG O IZMENI "NALOGA O RASPOREDU (ZAVRŠNI PODNESCI, ZAVRŠNA
REČ TUŽIOCA I ZAVRŠNA REČ ODBRANE)", OD 31. OKTOBRA 2011. GODINE**

Tužilaštvo:

g. Mathias Marcussen

Optuženi:

g. Vojislav Šešelj

PRETRESNO VEĆE III (dalje u tekstu: Veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Međunarodni sud),

REŠAVAJUĆI po zahtevu koji je tužilaštvo podnelo na javnom osnovu 4. novembra 2011. u kom traži od Veća da odobri veći broj stranica za završne podneske strana u postupku i za dodatke – prvobitno ograničene nalogom koji je Veće izdalo na javnom osnovu 31. oktobra 2011. godine (dalje u tekstu: Nalog od 31. oktobra 2011) na 200 stranica za završne podneske i 50 stranica za dodatke¹ – i da stranama u postupku odobri da podnesu završne podneske od 325 stranica i 600 stranica dodataka (dalje u tekstu: Zahtev),²

IMAJUĆI U VIDU Nalog od 31. oktobra 2011. godine, kojim je Veće naložilo stranama u postupku konkretno da: 1) moraju podneti svoje završne podneske najkasnije 5. februara 2012, a treba da jedna drugoj, kao i Veću, dostave kopiju svojih završnih podnesaka do 5. februara 2012; 2) završni podnesci strana u postupku ne smeju biti duži od 200 stranica. U slučaju da strane u postupku žele da prilože dodatke svom podnesku, Veće precizira da ti dodaci ne smeju biti duži od 50 stranica i ne smeju sadržati pravne ili činjenične argumente; i 3) strana ili strane koje bi htele da zatraže izmenu ovog naloga moraće to uraditi u roku od, što se tiče tužilaštva, najviše 4 dana od dana zavođenja naloga, a što se tiče optuženog u roku od najviše 4 dana od dana prijema prevoda ovog naloga na b/h/s,³

IMAJUĆI U VIDU "Uputstvo o dužini podnesaka i zahteva" od 16. septembra 2005. godine (dalje u tekstu: Uputstvo od 16. septembra 2005),

BUDUĆI da Vojislav Šešelj (dalje u tekstu: optuženi) nije podneo zahtev za izmenu Naloga od 31. oktobra 2011. u roku od 4 dana od prijema prevoda tog naloga na b/h/s,⁴

¹ "Nalog o rasporedu (završni podnesci, završna reč tužioca i završna reč odbrane)", javno, 31. oktobar 2011.

² "Zahtev tužilaštva za izmenu dužine završnih podnesaka", javno, 4. novembar 2011. godine: v. par. 1, 7, 8 i 12. Veće napominje da je u svom Zahtevu, tužilaštvo navelo da neće podneti zahtev u vezi sa završnim rečima dok se ne zavedu završni podnesci i ukoliko dođe do novih okolnosti: v. Zahtev, par. 11.

³ Nalog od 31. oktobra 2011, str. 4-5.

⁴ Procès-verbal o prijemu prevoda na b/h/s Naloga od 31. oktobra 2011. koji je optuženi potpisao 3. novembra 2011. i koji je zaveden 3. novembra 2011.

BUDUĆI da, osim toga, optuženi nije odgovorio na Zahtev u roku od 14 dana kao što određuje pravilo 126*bis* Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) od prijema prevoda Zahteva na b/h/s,⁵

BUDUĆI da tužilaštvo, kako bi opravdalo svoj zahtev za povećanje broja stranica za završne podneske, navodi složenost ovog predmeta,⁶ a posebno sledeće: 1) tiče se nastanka i sprovođenja udruženog zločinačkog poduhvata na nivou najvišeg rukovodstva Srbije u bivšoj Jugoslaviji, u kom je optuženi bio integralni deo,⁷ 2) njegov ishod će biti jedina presuda pred Međunarodnim sudom koja će pokrivati zločine počinjene u trima republikama bivše Jugoslavije - Srbiji, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini,⁸ 3) činjenice ovog predmeta odnose se na brojne zločine počinjene na raznim lokacijama, a obuhvataju preko hiljadu imenovanih žrtava⁹ i 4) pored ove složenosti u pogledu činjenica, ovaj predmet je pokrenuo nova pravna pitanja, kao što je činjenje dela govora mržnje od strane optuženog,¹⁰

BUDUĆI da se stoga, prema tvrdnji tužilaštva, ovaj predmet može uporediti s drugim predmetima na Međunarodnom sudu u kojima se sudilo samo jednom optuženom koji je zauzimao vodeći položaj i u kojima je stranama u postupku odobreno da podnesu završne podneske koji sadrže između 300 i 400 stranica,¹¹

⁵ Procès-verbal o prijemu prevoda na b/h/s Zahteva koji je optuženi potpisao 9. novembra 2011. i koji je zaveden 16. novembra 2011. Optuženi je trebao da odgovori do 23. novembra 2011.

⁶ Zahtev, par. 3-4.

⁷ Zahtev, par. 4 a).

⁸ Zahtev, par. 4 b).

⁹ Zahtev, par. 4 c).

¹⁰ Zahtev, par. 4 d).

¹¹ Zahtev, par. 5. Tužilaštvo citira sledeće predmete i odluke: *Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1, Nalog o rasporedu, javno, 6. maj 2010. godine; Veće napominje da je Pretresno veće u predmetu *Đorđević* naložilo da završni podnesci ne smeju da budu duži od 120.000 reči, odnosno otprilike 400 stranica (Veće međutim konstatuje da ništa nije precizirano u vezi s brojem stranica dodatka završnim podnescima); *Tužilac protiv Rasima Delića*, predmet br. IT-04-83-T, Odluka po hitnom zahtjevu odbrane za prekoračenje ograničenja broja riječi u završnom pretresnom podnesku, javno, 8. maj 2008. godine; Veće napominje da je Pretresno veće u predmetu *Delić* naložilo da završni podnesci strana u postupku ne smeju da budu duži od 110.000 reči, odnosno otprilike 367 stranica (Veće međutim konstatuje da ništa nije precizirano u vezi s brojem stranica dodatka završnim podnescima); *Tužilac protiv Nasera Orića*, predmet br. IT-03-68-T, Nalog po zahtjevu odbrane da se odobri izmjena ograničenja broja riječi za završni podnesak, javno, 9. mart 2006. godine; Veće napominje da je Pretresno veće u predmetu *Orić* naložilo da završni podnesci ne smeju da budu duži od 118.000 reči, odnosno 393 stranice (Veće međutim konstatuje da ništa nije precizirano u vezi s brojem stranica dodatka završnim podnescima); *Tužilac protiv Momčila Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, 8. februar 2011. godine, T. 14615; Veće napominje da je Pretresno veće u predmetu *Perišić* naložilo da završni podnesci ne smeju da budu duži od 100.000 reči, odnosno otprilike 333 stranice (Veće međutim konstatuje da ništa nije precizirano u vezi s brojem stranica dodatka završnim podnescima); *Tužilac protiv Radoslava Brđanina*, predmet br. IT-99-36-T, Odluka po zahtjevu optužbe za izmjenu ograničenja broja stranica završnog podneska, javno,

BUDUĆI da tužilaštvo takođe ističe da je na njemu teret dokazivanja van svake razumne sumnje i da stoga mora imati mogućnost da ispuni tu obavezu u okviru svog prava na pravičan postupak,¹²

BUDUĆI da tužilaštvo navodi, kako bi opravdalo povećanje broja stranica dodataka završnim podnescima, da je prema Uputstvu od 16. septembra 2005. razumna dužina dodatka tri puta veća od dužine podneska i da bi, u ovom slučaju, strane u postupku trebale imati mogućnost da završnom podnesku od 200 stranica prilože 600 stranica dodataka,¹³

BUDUĆI da tužilaštvo osim toga objašnjava da je već popisalo na 48 stranica dodataka optužnici u ovom predmetu (dalje u tekstu: Optužnica)¹⁴ više od 1000 žrtava koje predstavljaju reprezentativni uzorak, raspoređenih na 13 geografskih lokacija i da namerava koristiti što efikasnije može dodatke svom završnom podnesku, rezimirajući na primer dokazne predmete uvrštene u spis koji se odnose na zločine pomenute tokom suđenja, ali koji nisu popisani u dodatku Optužnici,¹⁵

BUDUĆI da tužilaštvo naposljetku smatra da će mu prilaganje dodataka završnom podnesku omogućiti da na sažet način izloži svoje dokaze,¹⁶

30. mart 2004. godine; Daljnja odluka o izmjeni ograničenja broja stranica završnog podneska, javno, 31. mart 2004. godine. Veće napominje da je Pretresno veće u predmetu *Brđanin* naložilo da završni podnesci ne smeju da budu duži od 300 stranica, bez dodataka; *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-T, Nalog o rasporedu za završne podneske i završnu riječ, javno, 28. mart 2003. godine. Veće napominje da je Pretresno veće u predmetu *Galić* naložilo da završni podnesci ne smeju da budu duži od ukupno 300 stranica; *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-T, Završni podnesak tužilaštva (Veće napominje da tužilaštvo ne daje podatke niti detalje o datumu podnošenja Završnog podneska). Veće napominje da je Pretresno veće u predmetu *Krajišnik* odbilo zahtev tužilaštva za produženje završnih podnesaka sa 60.000 reči na 120.000 reči : v. *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-T, Presuda, javno, 27. septembar 2006, str. 438 i fusnota br. 2438 u kojoj se citira "Odluka od 11. avgusta upućena stranama putem e-maila i obrazloženje Odluke kojom se odbija Zahtjev tužilaštva za odobrenje da prekorači propisani broj riječi u završnom podnesku", 16. avgust 2006. Veće takođe napominje da je tužilaštvo u tom predmetu podnelo završni podnesak od 200 stranica, s četiri dodatka od ukupno 101 stranice (dodatak A: 20 stranica; dodatak B: 18 stranica; dodatak C: 48 stranica; dodatak D: 15 stranica): V. Završni podnesak tužilaštva, poverljivo, 18. avgust 2006. godine.

¹² Zahtev, par. 6.

¹³ Zahtev, par. 8.

¹⁴ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67, Treća izmenjena optužnica, zavedena 7. decembra 2007, francuska verzija zavedena 2. januara 2008.

¹⁵ Zahtev, par. 9.

¹⁶ Zahtev, par. 10, u kom se citira */Tužilac protiv/ Jadranka Prlića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Borislava Pušića*, predmet br. IT-04-74, Nalog o promjeni rasporeda (za završne pretresne podneske i završne riječi tužilaštva i odbrane)", javno, 22. novembar 2010;

BUDUĆI da Veće podseća da je u Nalogu od 31. oktobra 2011. propisno uzelo u obzir složenost i obim predmeta, broj svedoka koji su svedočili kao i broj dokaznih predmeta uvrštenih u spis, kako bi odobrilo stranama u postupku da podnesu završne podneske od 200 stranica i 50 stranica dodataka,¹⁷

BUDUĆI da Veće takođe podseća da je postavljanjem tih ograničenja htelo da potakne strane u postupku da budu sažete i koncizne, kako u završnim podnescima tako i u dodacima,

BUDUĆI da, što se tiče završnih podnesaka, Veće napominje da optuženi nije osporavao broj stranica koji je Veće zadalo; da iako tužilaštvo traži povećanje broja stranica završnih podnesaka kako za sebe tako i za optuženog, Veće smatra da nije na tužilaštvu da podnosi zahteve za optuženog koji je imao mogućnost da podnese Veću zahtev u roku od četiri dana nakon prijema Naloga od 31. oktobra 2011. na b/h/s ukoliko je želeo da se taj nalog izmeni,

BUDUĆI da, u vezi sa zahtevom za povećanje broja stranica završnog podneska tužilaštva, Veće donekle uvažava argument tužilaštva da je na njemu teret dokazivanja i da tužilaštvo treba u izlaganju svoje teze paziti da u svom završnom podnesku pokrije celu Optužnicu i da se čini da mu to ne polazi za rukom na 200 stranica,

BUDUĆI da stoga Veće odlučuje da se pokaže fleksibilnim prema tužilaštvu i da mu dozvoli da podnese završni podnesak koji ne sme da bude duži od 300 stranica, ali Veće ipak ističe da tužilaštvo treba da bude sažeto i koncizno u svom završnom podnesku,

BUDUĆI da, u pogledu povećanja broja stranica dodataka priloženih završnom podnesku Veće takođe napominje da optuženi nije osporavao broj od 50 stranica koji je Veće prvobitno zadalo; da, međutim, Veće prima na znanje zahtev tužilaštva u vezi s njegovim dodacima i odobrava, takođe u želji da bude fleksibilno, povećanje maksimalno dozvoljenog broja stranica dodataka završnom podnesku tužilaštva prvobitno utvrđenog Nalogom od 31. oktobra 2011; da Veće dakle dozvoljava tužilaštvu da priloži svom završnom podnesku priloge koji ne smeju biti duži od 100 stranica, jer Veće i dalje

¹⁷ Nalog od 31. oktobra 2011, str. 2.

smatra potrebnim da se ograniči broj stranica priložen završnim podnescima s obzirom na obim podnesaka,

BUDUĆI da Veće podseća da završni podnesci nikako ne smeju sadržati pravne ni činjenične argumente¹⁸ i da se moraju uglavnom sastojati od tabela s relevantnim dokaznim predmetima za svaku od tačaka Optužnice,

IZ TIH RAZLOGA

NA OSNOVU pravila 54 i 86 Pravilnika,

DELIMIČNO ODOBRAVA ZAHTEV

NALAŽE sledeće:

- 1) Završni podnesak tužilaštva ne sme biti duži od 300 stranica;
- 2) U slučaju da tužilaštvo želi da priloži dodatke svom završnom podnesku, Veće precizira da ti dodaci ne smeju biti duži od 100 stranica i ne smeju sadržati pravne ni činjenične argumente;

PODSEĆA na odredbe Odluke od 31. oktobra 2011, odnosno:

- 3) Strane u postupku moraju podneti svoje završne podneske najkasnije 5. februara 2012, a treba da jedna drugoj, kao i Veću, dostave kopiju svojih završnih podnesaka do 5. februara 2012;
- 4) Završni podnesak optuženog ne sme biti duži od 200 stranica. U slučaju da optuženi želi da priloži dodatke svom podnesku, Veće precizira da ti dodaci ne smeju biti duži od 50 stranica i ne smeju sadržati pravne ili činjenične argumente;
- 5) pismeni odgovori na završne podneske neće biti dozvoljeni;

¹⁸ Nalog od 31. oktobra 2011, str. 2 gde se citira Uputstvo od 16. septembra 2005, tačka C)6.

- 6) Veće će saslušati završnu reč tužilaštva počev od 5. marta 2012, a završnu reč optuženog čim završna reč tužilaštva bude okončana;
- 7) Veće odobrava tužilaštvu 10 sati i optuženom 10 sati da iznesu svaki svoju završnu reč;
- 8) Veće podseća da završna reč ne treba da bude ponavljanje argumenata iznesenih u završnim podnescima. Veće konkretno želi da čuje reagovanje strana u postupku na završne podneske i poziva strane da se koncentrišu na suštinska pitanja u predmetu;
- 9) Veće zadržava pravo da odluči o eventualnim dužno obrazloženim zahtevima za replike i duplike na usmene argumente kada u celosti sasluša završne reči;

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu se merodavnom smatra verzija na francuskom.

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
Predsedavajući

Dana 24. novembra 2011.
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]